

GAZETA

de Transilvania.

ANUL

(CU PREANALTA VOIE.)

AL X-LEA

N°. 46.

Brasov, 9. Iunie.

1847.

Прежда Газетеї де Трансилваніа ши а Фобіеї пентрз минте, инимъ ши литературъ есте пе зп ан 8 фюр. (24 дѣзечерї), пе $\frac{1}{2}$ ан 4 фюр. арпнт. Презмперація се фаче ла тѣте ч. ред. поде, кѣт ши ла взноскациї Днї колекторї ши анте ла Бвкзрещї ла Д. Іосїф Романѡв ши котп. іар ла Іамї ла DD. Фраїї N. ши Хр. Георгїз ла порта мікрополиї.

АВСТРИА.

Віена, 4. Ізніе. Есел. са D. гр. де Фикелмонг министр де стат ши де конфериндъ стъ гата а порні ла Триест ши маї джоло, спре а кортѡні пе Маїестѣділе СС. рецеле ши реціна, карїі віп пѣлз ла Ровініо спре а цінеа о конфериндъ фаміларъ кѣ маї мѣлді інші дін рѣденіле лор. —

— Аічі се пѣвлікъ де кърнд зп чїркларїз аспрз ла прївінда леції де конквєрєрї ла ванкеродї. Тоїї чеї взпї се вѣкзръ де ачєастъ мѣсзръ, ши крєд вѣртос, кѣ пе віпгорїз ва фї песте пѣтїндъ, ка ванкеродїі ла $\frac{1}{2}$ де ан іар сѣ се пѣіе ла пічѡре ши сѣ пегѣдеторїаскѣ ка маї пайте. Дін контръ чеї карїі пічі пѣлз акѣт пѣ авеа крєдїт се сѣ свѣпзръ таре, кѣ де ачі джоло авїа вор маї афла врепї сімплз, каре сѣї крєдїтезе пѣмаї пе ворѣе гѡле.

Прага. Дїета Боеміеї се джкїсе ла 2. Ізніе, дѣпъ че сѣвѣрші кѣтева лѣкзрї врєдїче де тѡгъ лѣзда. Днтрє алтеле воїерїтеа іар лѣз асвѣрші пѣлїреа зпєї пѣрці де контрївѣдіе дѣсѣмъ де 350,000 ф. арп. пе кареа пѣлз андерці о пѣлїрѣ цѣранїї. Статѣрїле маї поѣтїръ ши пе клєр, ка сѣ джгрїжаскѣ ши маї віне де моралїтєтеа ши рєлєгіозїтєтеа попѡрѣлзі, кѣчі пролетарїї, лєпешїї, крїмїналії сѣл мѣлдіт преа таре. Дн зрмъ дєлзмірѣ о депѣтаціе дѣсѣрчїнатъ а мерце ла Віена спре а рѣга дін поѣ пе Маїєстєтеа са, ка сѣ се дндзрє а скѡте ши а щєрце лотєрїїле дін тѡгъ Боеміа; — черѣрѣ тотѡдатъ а лї се сѣвєрї пѣвлїкареа прїп тїпарїз а дєсѣтєрїлѡр дїетале. (M. m. Gaz.)

Триєст, 30. Маїз. Предѣрїле вѣкателѡр дн ачєст порт преа дѣсємнат скѣззѣрѣ пєащєптат де мѣлт; магазіїле сѣлп вліне; сємѣлѣтѣрєлє се аратъ прєсте тот фѡрте фѣртѡсе. Дєла Лїворно авєт тот асєтєпєа щїрї пѣлѣкте. —

— Дн. Са к. к. архїдѣче Іѡан кѣ соціа са петрєк аічі де о сєптмѣлп, фѣкѣнд кѣрѣ де тѣре. Астѣзі сосї ши Дн. Са архїдѣчєлє Фрїдерїк (фїлз рѣпос. Карѡл).

ЦАРА РОМЪНЕАСКЪ.

Бвкзрещї. Вєстїторѣл аратъ ка вѣкзрїє, кѣ дн 29. Маїз пѣлз ши ла Бвкзрещї тѡтъ зїѡа.

— Дн 15. Ізніе есте сѣ се факъ алєцєре де сѣвткѣрѣмѣторї*) дн тѡгъ цара пєтрєї ані зрѣмѣторї. Кѣтѣ дѣсємѣлѣтєте дѣ зѣбєрїлз ачєстѣ рѣм де дєрєгѣторїє дн стат, се вєдє дін дѡз чїркларє порѣчї а лє дєпартамєнтѣлзі дін лѣзлїтѣрѣ пѣвлїкатє прїп фѡїлє офїціалє. Дін ачєлєашї спре а дндєстѣлз ши інтерєсѣл маї мѣлтора дін аї пощїрї чїтїторї се рєцѣвлїкѣ ши ачі зпѣ карєа сѣлз аша.

Есте кѣлѡскѣт ла тоїї де овїдє кѣ тѡгъ мїшкарєа лѣкзрїлѡр адмїнїстрацієї днчєпє ши се сѣлѣршєдє прїп сѣвткѣрѣмѣторїї де пѣлші ши пѣлзвїрї; ачєціа сѣлп чєлє днлѣлїз оргѣпє алє овлѣдѣрїєї прїп карє се пѣзєщє дн тоатъ цара вѣлз орѣндѣлїалъ, лїпїцєа овїщєї, дндєлїпїрєа порѣчїлѡр, пєлѣлїтѣрєа цѣранїлѡр дєспрє орї чє пєдрєптатє, ши дрєптѣрїлє прѡпрїєтѣдїлѡр; прїп зрѣтаре, кѣнд алєцєрєа ши орѣндѣрїєа ачєстѡра ва корѣсїзндє днлѣрѣ дѣвѣтѣр кѣ атрївѣдїлє днлѣсшїтє лѡр, пѣ есте дндѡїалъ кѣ тоатє чєлє чє рєчєр дѣлп лєцївїрїлє дн фїндъ сєл вор сѣвѣршї дн врєтє, фѣрѣ днпїдєкарє сѣлз авѣтєрє, ши тоатє днлѣлїтѣдїрїлє моралє ши матєріалє, де карє авєт пєащѣратъ трєлїпїдѣ, вор днпїлїтѣ кѣ грѣбїрє, ши ва сіпдї фїєкарє фєрїчїрєа де карє лєцїлє днлѡкмітє пє даѣ мѣлдітє де прїлєжѣрї ка сѣ пе вѣкзрїлѣ де а лє лѡр фѡлѡсітѡарє рєзѣлтатє; прѣкѣт іаршї, кѣнд алєцєрєа ачєстѡра ва зрѣмѣлїтѣрїлє прїпїлїлїзї черѣт де лєрї, тоатъ днрїлїдѣ стѣрѣвїторїлѡр днлѣрѣ чєлє де фѡлѡсїлє овїшї, ва рѣмѣлєа вїлїкнчїтѣ ши ладарѣлїлє.

Рєгѣлѣмєнтѣл оргѣнїлє, прїп артїкѡлѣл 355 днлѣрєдїлїдѣнд алєцєрєа ачєстѡр сѣлѣлзашї ла вѣпєтєлє ши кѣлѡщїлїдѣ пѡвїлїлѡр прѡпрїєтѣрї, аѣ дїлїтат ла дѡз сѣлѣршїтѣрї, ашѣндѡл дн

*) Дн а лѡр калїтатє маї мѣлт дєкѣт аша пѣлїщї солѣлѣрї ши інспєктѡрї ши іаршї маї пѣлїлї дєкѣт вїдєїшпїлї дн Трансїлванїа. Рєд Газ.

семьтоаре: възл, кельшвіреа кэтре стъпъ-
піре деспре а лор възл пэртаре, меріте ші
destitiție, спріжініте пе мажорітате де гла-
сврі, кэре формеазь опініа пэвлікь, ші ал-
тъл, шьлгъшіреа пропріетарілор деспре орі
че феріре де пэпъствірі ші дпплърі съте-
пілор ашезаді пе пропріетъділе Дъмпнеалор.
Din neporocіre, ла маі тълте алецері зр-
пате пълъ акъм, пе алокъреа ачеасть де
mare імпортедъ преведере пэ с'аъ лват дп
вэгаре де соамъ, прекъм фіреа треввінцей
с'ар фі кэвеніт съ новъдълкъ кэретъл фіе-
вэръіа; din neporocіre зік, аъ тіжлочіт пэрт-
тівірі, рекомандагі ші поате фелърі де алте
аватері, ші пріатр'ачел тіжлок с'аъ гъріт дп-
тре алеші оамелі кэ тотъл стрелі де жаде-
целе лор, фэръ пічі о destițiție, фэръ чел
маі тік меріт ші фэръ чеа маі тікь кэпо-
шціоцъ де слъжбь ші де дндаторііле пэсе
асъпра лор, ші пріп зрмаре резлтателе аъ
фост кэ тотъл пеллѣкте ші поносъл пълъ
астъзі пэ се поате стіпце де асъпра алегъ-
торілор.

Departamentul пшнд ачесте тоате дп-
пнтеа Длві кэртвіторълві ші а воерілор алегъ-
торі, ді постеше кэ дп адіасъл съ се пэ-
трзпъ де мареа сарчіпъ че се пэне асъпра
Дъмпнеалор, съ дпделеагъ мареле фолос че
поате резлта дптр'о алецере новъдъліт де
кэцет, ші пшнд дптр'ш аша пріпціп, съ
се фереаскъ де орі че пэртіоіре, ші стэръ-
іод а се зпі дп калітъділе алешілор мері-
тъл, кэпошціоца слъжбеі, карактеръл чіпстіт
ші доведіта destițiție, съ съвжршаскъ
алецереа хотэръхъ пріп поръпка департа-
ментълві де ла 19 а ле кэргъторълві кэ Nr.
—; авънд дп ведере кэ, кэ кэт о аша възл
алецере ва аѣче Длор лавѣ ші чіпете, кэ
атът ші чеа маі тікь пэртіоіре пентрѣ пер-
соане дп ліпсъ де калітъділе черзте, се ва
дпсемпа кэ пемългъшіре шчл. шчл.

МОЛДАВІА.

Domъле редактор! Дп газета кэ Nr.
36 съдетъторъл дп Молдавіа кареле дп прі-
віреа проіектълві поѣ де дпвдътэръ дпш
пэстреазь аскъсць опініа, ка аша дъпъ ворва
латіпъ, тькьнд се рьтэе філософ, vede дп
тоате інтересврі аскъссе. Ып асеміне містік
зіче кэ съпт зпії карії вьд пзмаі дппнтеа
окілор, вьд машина пе деасъпра ші пэ кэ-
поскъ механістъл еі; де че дарь лзмінатъл
де съдетътор пэ пе аратъ ші нбъ машина
пе дп лъвптрѣ ші механістъл еі, ка съ пе
лътэріаскъ ідеіле ші съ пе дескопере челе
аскъссе спре фолосъл дэріі ші дпдрептареа
челор рьтгчіді? Не ажвасріле дескрісе де
зп оаре чіне, дъпъ кэп зіче съдетъторъл,
пэ ар фі аша де марі; ачест оаре чіне пэ
поате фі алтъл де кэт с'аъ D. Negръді а кэ-
ррі кэвънт л'аді пэвлікат Двоастрѣ пріп
форе, с'аъ о персоанъ маре каре дела дпфін-
датъл школілор пэвліче ромъне дп Молдова
аъ авт дп тълпа са соарта лор. Тбте пеаціп-
свріле съ дпкеіе дп дбъ кэвінте: Ліпсъ де
оамелі ші ліпсъ де кэрді. Ліпса де оамелі
аъ жьгпіт пе съдетъторъл, ші ка чел кэ

сагна дп спане аъ съшціт вестріте; дпсъ ка
сві сьлълъм сагна ші съл лекзім де тълкь-
торітеа чел дпволдедце а артка дп пэвлік
ворве сьчі ші секрете, ті спзвем чеа кэ Длві
пэ поате сь кэпоаскъ маі віне машина, де
кэт ачел че о аъ фькьт ші каре л'аъ дпхъ-
мат сь трагъ ші Длві ла манеж; пентрѣ
чеі карії пбте пэ аъ фост дп старе сь о
трагъ віне, с'аъ зіе дп обісъл дп 5. Феврѣ-
аріе ла фага 5. кэ „літѣа поастрѣ пе фінд
дпкъ дпзэстратъ кэ треввінчоселе кэрді аъ
треввіт дела сіне сь рьтълпем ліпсіді, ші
де професорі дп старе але дппэртъші
ші де тіжлоаче пеапэрате треввітоаре ла
ачаста.“ — D. Negръді сь дпдоіа пзмаі де
професорі; пентрѣ каре тотъл сь дпсъце-
теазь; че ва фі дарь де соарта ачестора че
авънд пэтереа ші респзндере пентрѣ лъші-
пареа ачестеі дери тае партеа капгренаць
спре а скъпа тэпъл дптрег зікьнд кэрат
кэ п'ам авт професорі? D. Negръді ка пэ-
рпште де фаміліе тревте сьші ізваскъ пе фії
сѣі, ші аріп зрмаре сь се дптересеце де лъ-
шіпареа лор; де ачел ка зп ом а кэръі ме-
рпте літераре съпт предъте де тоатъ ромъ-
питеа че сь фьлдеце кэ скріереле лві, поате
кэ аъ пэтэт сь вадъ маі департе; дар пэпъ-
маі дппнтеа окілор, кэп зіче D. Съдетътор;
чеа че аъ възл аъ сплс обшціеі ші чеа че
аъ треввіт сь факъ пентрѣ фії сѣі, аъ ші фь-
кьт. Фіъл Длві Negръді п'аъ фост дп скблъ
пэвлікь маі дппнте; дпсъ декънд аъ дпче-
пвт а сь дппліні зрмътоареле кэвінте дп
офіс „дпльтэраеа а кэтева аватері але кэ-
рора некзвінді съпт астъзі обшціте“. D. Ne-
гръді ш'аъ дат фіъл дп схоала пэвлікь! D.
съдетътор сь апіпъ де лэкрэрі ші де пер-
соане чел фавореазь, ші фіреце пэ тревте
сь ізваскъ пе ачеі че пентрѣ віпеле обшцескъ
се еспзп а вічізі авззвіле орі дп котро де
дптълпескъ ші маі кэ самъ пе ачеле дела
кэптрѣ де знде сь ащеапъ рьсэрітъл лъ-
міпэріі ші а ферічіреі дэріі. — Де ачел дп
лэпта дпвершпнатъ че предомпнеце ла поі
ші пе аіреа асъпра реформелор ші анъме а
дпвдътэрілор, прэдендіа Дтале де редак-
тор есте пэсъ ла о маре черкаре*). Ып
кэвънт некэмппніт віне поате сь тье дъ-
хэріле кэръ зп дел де ресъзнаре персоанъ;
дар зп кэвънт потрвіт поате сь пе лзмінезе
соре а пэ пе рьтгчі, пе ачест кэвънт дп со-
лічітъл, віно дарь дп ацізторъл дпвдътэ-
реі; дпкордеазь дптіпселе Дтале кэпошціде
ші пе словоаде пріпціпе ценерале, артіколе
дпчепътоаре, каре сь пе дпведе маі тълт
де кэт іпсіпзаціле індіректе с'аъ діректе але
съдетъторълві Дтале дп Молдова; іпсіпзаці кэ
тотъл пе потрвіте ші рьѣ ашъзате; іпсіпза-
ціі че пэ мерітъ піче о кредіндъ фінд кэ
аъ де мохів інтересъл персоан**).

*) О шіѣ де тълт ші о сіпдъ греѣ, кьчі ші пълъ
акъм т'аъ востат одіхна, съвълтаеа, маі ші ве-
дереа окілор. Ped Gaz.

***) Компліментъл че ші се фаче е атът де маре,
дп кэт ть апасъ греѣ. Аша есте, тот ромънъл
е даторіѣ а дптіпде дъпъ пэтері ажъторіѣ, дпсъ
пзмаі аколо, знде се пбте ші се сіпте тревві-

Галац. Дн ачест ораш ла 30. Маиз а. к. се сервз зюа пзмелз Мајест. Сале а дмпьратвлз шз репелз Ferdinand I. кз о деосевитъ помпъ. Добъ вапоръ австриаче „Арпад“ шз „в. Ейхоф“ шз звл рссек „Петръ мареле“ адаосеръ мълт ла пьлдареа деримо. пие. Арпад авеа вандиереле: австриакъ, отоманъ, молдованъ, рожьнъ, сервианъ, Петръ афаръ де аса ское шз вандиера австриакъ; iar дьотъ че Арпад деде 21 салве де тьл рь сьлвсе де Петръ. — Ейхоф вьлдъ дьт рь миньт 21 вандиера ачелор 21 пагъи приетине кз Австриа детьванд шз ел 21 салве. Ла 10 чеасри к. в. консьл Хр. В. Хьвер дьсоцит де персоналъ консьлатвлз шз де свьдичъ в. к. теарсь ла висерика р. католикъ, знде остъ шимеа молдованъ трьсесе дини де парадъ; тододатъ иатраръ шз консьлй алтор пьтери, ампоиди молдованъ дин Галац шз мьлдиге де попор. Дьнъ дькеierea сь. слъжбе зр мате де ипъл кьоскьт де салве шз мьсикъ остъшакъ, в. к. консьл примй дн каселе сале феринитърие овичьите, деде зп дежв де фьркьиде ла маї мьлдй ка 100 персьоне, iar попоръла де рьнд фь оспьтат дн кьрте афаръ. Се дешертаръ пьхаръ дьт рь сьлътатеа Мајестьдй Сале а дмпьратвлз шз а касей сале преа стрьлвчиге, кьм шз дн а алтор доминири приетини. Ачеаста фь о серваре не маї вьзътъ дн Галац, каре ка порт ливер дьпрезъл кз челелалте портзри не ла Дьвьре дьфлореше аша кьрьнд шз фьрмос свьт гаранциле (кьзъшиме, 1838) дмпьратвлз Австрией. (Sieb. Wbltt.)

— Gazeta „Дьвьреа,“*) дин 25. Маиз аре ачесте шьри интересанте пентрз економй, пегьдетори шз пентрз тот пьвлкьл: Шьриле дин пьлт рь дьрей дькредьндъзъ кз дн маї мьлте локзри аь фост плой дьмьлшгате, каре аь дьфьндат педьждеа де о вьлз реколтъ. Дн дистриктъл Фокшаньлор локьстеле саь стьрпигъ кз тотъл; пз маї есте театъ. О степелеле локьторьлор сьтени шз мьсьриле

инда пьдьпратъ. Патриле шз гьвертеле ДВ. ка де 25 аш аь тримис агьди тинери-истедъ не ла шкьле шз зпверситьдй европене. Ачейа сьлт акьм вьрвацй, парте маре дн капъл тревьлор. Ей тревзе сь кьнбьскъ тотъ сьстемеле шкьла стиче, веки, поь, реформате, апровате дн алте статзри. Тот ей сьлт даторй а кьнбьче шз тревзьнделе шкьла стиче, дин патри. Пот авеа ла мьлз атьтеа програме стрьине. Адй дьс шз стрьинй харничй шз репъмидй дн класеле ДВ. На веацй де кьт а комьина шз а аплика. Адй фькьт ачеаста? Аша се паре, кьчй „дн врьсть ерацй.“ Дечй кз че дрепт адй пьтеа претинде, ка зпй дин алтъ патри сь пьтрьндъ дн тревзьнделе ДВ. доместиче, сь шз деа опинй дрепте, „кьвинте вине кьмпьноте“ аспра лькьзрилор че ей пз ле пот кьнбьче маї де апроне? Дьсватериле дн интересъл ДВ. пот шз тревзе сь еасъ тот дела ДВ; пьмаї патина сь стеа департе. Red. Gaz.

*) Дьвьреа, il Danubio, ачест жьрнал де маре интерес пентрз комьрчй, не каре пої лам маї пьвлкьат одатъ, есе дн Галац не о латре рожьнеде шз не алта италиенече дьт рьн формат маре (folio) шз фьрмос, одатъ не септъмьлз дьминька; кьдигъ зюие де а интра шз дн провинциле австриаче шз костъ 18 фюр. крй. не ап. Редакция Газетей примьде преьзтерацйе шз ла ачест жьрнал.

гьверпелъи пьаь рьмас фьрп ресьлатат. Дьсъ дн дистриктъл постръ (Галац) фьнд маї пьдй попълат шз приа зрмаре маї пьдиге вьраде, пьаь пьтът ачьнече спре а ле стьрпигъ тотъл, маї вьртос фьнд шз маї мьлте де кьт не айгьреа.

Ла локзри де сьс тьнзгьреа пз дьчегеаь, шз дьцъ кьм зюе мьлдй, такар кьт сь плоае, гьриеле пз сь маї пот дьдрепта, фьнд арсе пьлз акьм де сьчетъ. Пентрз поьшпой маї есте педьжде; шз кредетъ кз Дьмьнезъ пз не ва педьпсй атьта не кьт о мьл сь теме.

Шада поастръ шз а Брьмеї ащеаптъ пь маї корьвий ка сь рьдичеапъ мьшкьриле лор. Де ieri вьнтъл фаворавл аь дьчепьт а дьлесни кьрсьл корьвийлор че де мьлт ащепта не Дьвьре; шз дакъ вор фй дьт рь дьнсьеле шз непавлосите, де сьгьр кз вор аве порок шз еле шз спекьлаторий гьвьелор че ащеаптъ дьмьлзъгьдиге предърилор.

Аичй саь павлосит пентрз Триест а кар. 143 шз ла Брьла тот пентрз ачел лока 144.

Пентрз Константинополь а леї 4 шз 5 пар. Акьм маї тот атьта диге павлз шз кьлтвелеле, кьт шз предъл поьшпозьлзй.

Предъриле пьедй поастре пьаь вре зп адаос, пентрз кз пичй о вьнзаре пз саь фькьт дн асть сьптъмьлз. Оьпартидъ де грьб саь тримес афаръ дин царъ дн товърьшиє де кьт рь дькьрькьторьшз вьлзъторьшз, соко тьндъсь кьла леї 245.

Предъриле ар фй пентрз гьриеле тинере леї 240 а 245 — челе вьртоасе 215 а 220 шз 25 — поьшпой а 160 шз оръл а 60. Ньдъждьимъ кз не сьптъмьла вьгоаре вом пьтэ да спекьлаторьлор поьдрий потидй маї вьне аспра предърилор, фьнд кз прькьм саь зюе аь а сосй корьвий шз диспозивиле маї кз самъ пентрз Инглитера.

Корьвийле дьтрате дн Дьвьре сь соко теск ка ла 200.

Дн ачесте опт зиле трькьте аь дьтрат дн орашъ 5606 транспортзри кз 2114 кьле грьб — к. 14802 поьшпой — к. 113 ськаръ — к. 234 оръ — 7 дй фьинъ — кз тотъл кьле 17340.

Chronica străină.

Spania. Madrid. Скрием шз де аичй хроникъ, дьсъ скьндьлбьсь. Редина рьмьле статорьикъ дьт рь черереа дьспьрцйри. Министрий коьворьбиръ дн зрькта кавсь кз кьдыва епископй; ачешья дьсъ пз афларъ пичй зп темейз де ажьнс пентрз дьспьрцйре. Министрий мерсеръ шз ла вьрватъл реце, каре дй примй кз тотъ кьвинца дн Пардо знде петрече; ле сьпсе дьсъ лимпеде, кь ей ка министрий ай статълзй пьаь а се местека пимикъ дн треава лъй приватъ фамиларъ, пичй кьй ва сьфери ай прьскриє дн ачеаста кьтъшй де пьдигъ. Министрий вьд, кь постъл лор дьлз атьрпъ де ла кавса ачеаста. — Редина венй дела Аранжез дн Madrid; се примьлъ шз ла Пардо дьсоцитъ де инфантъл (принчипеле) Дон Франчиско де Павла, сокръ-сьъ, дар кз вьрватъ сьбъ пз вої а да фадъ. Инфантъл виситъ не фй-

